

4. Kubanov R., Yashchenko O., Makatora D. Overcoming the architectural and construction manager's professional and psychological academicism towards clients: problems and solutions. Modeling the development of the economic systems. 2024. № 3. P. 21-29.

5. Yashchenko O.F., Makatora D.A., Kubanov R.A., Zynych P.L. Customer Focus as a Tool for Improving Business Efficiency in the Architecture and Construction Industry. Проблеми економіки. 2024. № 3 (61). С. 212-2020.

Гузій А.М.

магістрант

ВСП «Інститут інноваційної освіти КНУБА»

УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ ТА ОБГРУНТУВАННЯ НАПРЯМІВ ЇХ МІНІМІЗАЦІЇ

Економічні відносини в Україні та наявність непередбачуваних ризиків та загроз з кожним роком лише ускладнюють діяльність вітчизняних підприємств. Все це зумовлює необхідність формування ефективної системи управління ризиками з метою мінімізації негативних наслідків непередбачуваних подій та збереження конкурентоспроможності [1].

Управління ризиками на підприємстві – це процес ідентифікації, оцінки, контролю та зменшення впливу потенційних загроз, які можуть негативно вплинути на досягнення бізнес-цілей. Оскільки ризики невід’ємно пов’язані з будь-якою підприємницькою діяльністю, їх ефективне управління є ключовим аспектом для стабільності, успіху і розвитку бізнесу. Це стратегічний процес, що охоплює різні етапи – від аналізу до впровадження заходів з мінімізації або уникнення ризиків.

Основними етапи управління ризиками на підприємстві є:

1. Ідентифікація ризиків – виявлення можливих ризиків, що можуть вплинути на діяльність підприємства. Це передбачає аналіз усіх аспектів бізнесу, таких як: фінансові ризики (неплатоспроможність, коливання валютних курсів, зміни в процентних ставках); операційні ризики (порушення в виробничих процесах, збої в постачанні або неефективність внутрішніх процедур); стратегічні ризики (неправильне позиціонування на ринку, погіршення конкурентних умов); ризики зовнішнього середовища (зміни в законодавстві, природні катастрофи, політичні зміни); юридичні та регуляторні ризики (відповідність законодавству, можливість судових позовів).

2. Оцінка ризиків: ймовірність виникнення (наскільки ймовірно, що ризик реалізується); вплив (які наслідки матиме ризик, якщо він реалізу-

ється). Оцінка дозволяє пріоритезувати ризики, визначити їхню важливість і вплив на діяльність підприємства.

3. Аналіз і стратегія управління ризиками. Після ідентифікації та оцінки ризиків підприємство має вибрати стратегію для кожного з них: зміна стратегії або процесів, щоб повністю уникнути ризику; вжиття заходів для зниження ймовірності або тяжкості наслідків; передача ризику стороннім організаціям, наприклад, через страхування або аутсорсинг; прийняття ризику (у випадку, коли ризик незначний або варто прийняти його наслідки, підприємство може вирішити не вживати спеціальних заходів).

4. Моніторинг і контроль. Управління ризиками – це процес, що потребує постійного моніторингу. Підприємство повинно регулярно перевіряти стан ризиків і коригувати заходи для їхнього контролю. Це включає: відслідковування змін в умовах зовнішнього та внутрішнього середовища; оцінка ефективності заходів, що вживаються для зменшення ризиків; внесення коректив у стратегію управління ризиками в разі зміни обставин.

5. Звітність і комунікація. Важливо забезпечити прозорість процесу управління ризиками через належну звітність та комунікацію всередині компанії та з її зовнішніми зацікавленими сторонами. Це дозволяє: визначати відповідальних осіб за управління ризиками; спільно працювати над рішеннями для зменшення ймовірності або наслідків ризиків; підвищувати обізнаність персоналу щодо наявних ризиків та їхнього впливу на діяльність [2].

Мінімізація ризиків є важливим етапом у будь-якому процесі управління, будь то бізнес, проект, охорона праці чи фінанси. На сьогодні основними напрямками мінімізації ризиків на підприємстві є:

- фінансові заходи: диверсифікація активів і джерел доходу (зменшення залежності від одного клієнта, ринку або виду продукції); хеджування фінансових ризиків через використання фінансових інструментів (форвардні контракти, опціони); формування резервних фондів для покриття непередбачених витрат;

- операційні заходи: автоматизація процесів для зменшення людського фактору та підвищення ефективності; розробка антикризових планів на випадок непередбачених ситуацій (наприклад, аварії, стихійні лиха, поломки обладнання); впровадження системи управління якістю для мінімізації виробничих дефектів;

- юридичні та регуляторні заходи: страхування від основних ризиків: фінансових, операційних, юридичних; оформлення правильних контрактів з партнерами для мінімізації ризиків порушення зобов'язань; забезпечення відповідності усім юридичним вимогам і стандартам;

- технологічні заходи: впровадження сучасних ІТ-систем для автоматизації управлінських процесів та моніторингу ризиків; кібербезпека: за-

хист від інформаційних загроз, хакерських атак і витоків даних;

- стратегічні заходи: диверсифікація продуктів і ринків для зниження залежності від одного джерела доходів; проведення SWOT-аналізу для виявлення слабких місць і визначення можливостей для зростання;

- управління людськими ресурсами: підготовка персоналу для швидкого реагування на зміну обставин (через тренінги, навчання); створення резерву кадрів для критичних позицій, щоб забезпечити безперервність діяльності у випадку відсутності ключових співробітників [3].

Таким чином, мінімізація ризиків охоплює широкий спектр стратегій і інструментів, що можуть бути адаптовані в залежності від специфіки діяльності і характеру потенційних загроз.

Список використаних джерел

1. Оцоколіч В. Як побудувати систему ризик-менеджменту на підприємстві. 2024. URL: https://biz.ligazakon.net/analytics/226446_yak-robuduvati-sistemu-rizik-menedzhmentu-na-pdprimstv

2. Погончук А. Теоретичні засади управління ризиками в діяльності підприємства за умов невизначеності. Міжнародний науковий журнал «Грааль науки». № 30. 2023. С. 89–95.

3. Васюта В., Носенко М., Патріна Я. Шляхи зниження ризиків підприємницької діяльності. Галицький економічний вісник. № 3(82). 2023. С. 201–207.

Данилишин В.І.

старший викладач

ВСП «Інститут інноваційної освіти КНУБА»

Костючик Р.І.

Манишин Р.А.

магістранти

ВСП «Інститут інноваційної освіти КНУБА»

ІННОВАЦІЙНІ РІШЕННЯ ГЕОІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ ПРИ ПРОСТОРОВОМУ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ

Геоінформаційні системи (ГІС) – сучасні комп’ютерні технології для картографування й аналізу об’єктів реального світу, подій і явищ, що відбуваються та будуть відбуватись у прогнозованому періоді. ГІС – це інформаційна система, яка забезпечує збір, збереження, обробку, доступ, відображення та поширення геопросторових даних [1, с. 11]. Геопросторові дані – це дані, які ідентифікують географічне місце розташування та